

Ten eerste

gaat het hoofd eraf

‘Laat vrouwen straks niet in de steek’

Ze kwam door kogels om het leven, maar er is geen bewijs voor moord.

Foto's Ton Koene

dige hondenogen kijken ze je aan. Naar eigen zeggen hebben ze sinds hun arrestatie geen advocaat gezien.

De lokale politie-onderzoeker stelt dat ook in de zaak-Gaisina geen vingerafdrukken zijn afgenomen van het lijk of ander forensisch bewijsmateriaal is verzameld. 'Dat kunnen wij hier niet', zegt Ashur Mohammad. Als het aan de vader ligt, zijn Massoud en Sadeq de moordenaars. Het is zijn woord tegen dat van hen.

Nederland probeert het rechtssysteem van Kunduz sinds 1,5 jaar te verbeteren, tot vreugde van vrouwenactivisten zoals Geyah. Sinds kort onder meer door rollenspellen te organiseren waarin politie, aanklagers, rechters en studenten beter leren samenwerken. Gedurende twee dagen wordt een moordzaak en een rechtszaak nagespeeld. De politie leert dan bijvoorbeeld met een aanklager te overleggen wat voor bewijs nodig is om tot een veroordeling te komen. Een belangrijk doel is dat daders worden berecht op basis van bewijzen en niet louter op basis van bekentenissen of getuigenverklaringen.

Voor meisjes als Nasrim en Gaisina komen deze lessen te laat. Wat er precies is gebeurd in hun laatste levensminuten nemen zij mee in hun graf. Ze zijn volgens islamitisch gebruik binnen 24 uur begraven.

Masoud (midden) en Sadeq worden verdacht van de moord op een 14-jarig meisje. Ze worden vastgehouden in een gevangenis in Kunduz.

Interview
Fatima Aziz

De Afghaanse vrouwelijke parlementariër Fatima Aziz vreest dat de onderdrukking van de Taliban terugkomt als de westerse troepen weg zijn.

Van onze verslaggever
Theo Koelé

Laat ons niet in de steek! Dat is de belangrijkste boodschap die de Afghaanse parlementariër Fatima Aziz wil overbrengen, vooruitlopend op het vertrek van de buitenlandse troepen uit haar land in 2014.

Aziz (1969), parlamentslid uit Kunduz, heeft vorige week in de Tweede Kamer en op het ministerie van Buitenlandse Zaken gewaarschuwd 'dat alle vooruitgang teniet wordt gedaan' als de provincie wordt overgeleverd aan rivaliserende bendes, krijgsheren en – erger nog – de Taliban. 'Toen de Taliban aan het bewind waren, werkte ik in een ziekenhuis. Het was gevaarlijk voor vrouwen om buitenshuis te zijn. Ik wil er niet aan denken dat die tijd terugkeert.'

Waarmee ze niet wil zeggen dat de situatie voor vrouwen sterk verbeterd is in de provincie waar Nederlandse militairen, ontwikkelingswerkers en diplomaten actief zijn in het kader van de omstrede politietrainingsmissie. 'Zeker, de Nederlanders doen goed werk. Ze leiden vrouwelijke politieagenten en advocaten op. Maar er heerst nog steeds straffeloosheid en corruptie. De gouverneur en de politiefchef kunnen niet voorkomen dat er steeds meer wapens in omloop zijn. De overheid heeft geen controle over het wapenbezit. Niet alleen in Kunduz. Het gebrek aan veiligheid is nog altijd het grootste probleem in Afghanistan. En vrouwen zijn vaker slachtoffer van geweld dan mannen.' In 2005 werd dr. Aziz gekozen in de Wolesi Jirga, de 'Tweede Kamer' van het parlement in Kabul. Vrouwenrechten voerden de boventoon in haar campagne. Ze werd in 2010 herkozen, en is nu een van de 69 vrouwelijke parlamentsleden (op een totaal van 249). Volgens de Afghaanse grondwet zijn mannen en vrouwen gelijk, maar in het alledaagse leven niet. 'Op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid en ook in de politiek zijn de achterstanden nog altijd groot.'

Aziz zou graag zien dat Nederland vóór het vertrek van de troepen speciale projecten op touw zet voor vrouwen, naast een uitbreiding van de politietraining (zie kader). 'Er gaan meer meisjes naar school, maar vrouwen mogen vaak het huis niet uit. Onder hen is er veel analfabetisme. Waarom wordt er voor deze vrouwen geen 'Hollandse school' opgericht?' Kunnen bestaande en nieuwe projecten beklijven als er wanorde, of zelfs een burgeroorlog, uitbreekt na het vertrek van de NAVO-troepenmacht in 2014? Aziz zei eerder tegen euro-parlementariërs: 'We hebben een harde toezegging (van de internationale gemeenschap, red.) nodig dat de situatie nauwlettend in de gaten wordt gehouden, zodat de nieuwe regering de deelname van vrouwen aan het democratisch proces omarmt.' Voor Afghanistan is 2014 een cruciaal jaar, afgezien van het vertrek van de buitenlandse troepen: er vinden zowel parlaments- als presidentsverkiezingen plaats. Aziz dingt opnieuw naar een zetel; een van haar huidige vrouwelijke collega's, Fawzia Koofi, doet zelfs een gooi naar het presidentschap. Kansrijk? Aziz en een aantal andere Afghaanse vrouwen reageren lacherig als hen daarnaar gevraagd wordt op een bijeenkomst van de organisatie Gender Concerns in Den Haag. Aziz: 'Een vrouw als president? Daar is het te vroeg voor. Later misschien...'

Alle vooruitgang wordt tenietgedaan als krijgsheren of de Taliban aan de macht komen

Fatima Aziz parlementariër uit de Afghaanse provincie Kunduz

Vrouwelijke agenten slagen voor basisopleiding

De eerste groep van tien vrouwelijke agenten is onlangs geslaagd voor de basisopleiding in Kunduz – dezelfde als die voor mannelijke collega's. Negen anderen zijn inmiddels met de opleiding begonnen. Deze maand wordt in Kunduzstad een wervingscampagne gehouden voor een derde lichter. Met Nederlandse steun worden

ook vrouwelijke advocaten en rechtenstudenten begeleid en opgeleid. Om de rechtsbijstand aan vrouwelijke gedetineerden te bevorderen is er, ook dankzij Nederland, in de provinciale gevangenis een aparte ruimte ingericht waar ze met hun advocaat of advocaten kunnen spreken. Er zijn zelfs mogelijkheden voor kinderopvang.